

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

3. Nomina diversa gratiæ ex hoc effectu tracta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

13
 ra arbitrio in bono gloriatur opere, qui quondam liber
 est ad oporandum bene... nisi se vana superbia infla-
 tus extollat? Quam cohibet Apostolus dicens gratia,
 facti estis per fidem. Et libro de correptione
 & gratia: Liberum itaque arbitrium, & ad malum,
 & ad bonum faciendum, confitendum est nos
 habere, sed in malo faciendo, liber est quisque iusti-
 tia, sermo, peccator: in bono autem liber esse nullus
 potest, nisi fuerit liberatus ab eo, qui dixit: Si vos
 Filii liberaverit, tunc vere liberi eritis, &c. Hanc
 fidem ipse sicut dicitur vera, & Prophetica, & Apostoli-
 ca, & Catholica fides est, etiam in fratre nostro Floro
 invenisse me gaudeo. Denique omnes libri Au-
 gustini huiusmodi sententia sparsi sunt, qui-
 bus cumulandis superfedo. Nam ex solis istis
 perspicuum est, Catholicam & Apostolicam fidei esse
 dogma, non solum, quod liberum arbitrium di-
 vinitus gratia iuvandum sit, ut aliquid boni velle,
 & operari possit, sed etiam, quod per gratiam
 liberandum sit ad beneficium cum se libe-
 rare non possit. hoc est, quod ei libertas ad be-
 neficiendum per gratiam conferenda sit, utpote
 qua libertate prorsus careat ante gratiam. Est
 enim servum & captivum sub dominante pec-
 cato, hoc est, sub concupiscentia terrena iugo,
 a quo nisi Filius per gratiam suam volun-
 tatis arbitrium liberaverit, nullo pacto assur-
 gere, aut facere sese potest, ut aut operetur,
 aut velit bonum. Unde de voluntate adhuc
 cepava loquens, quia iam incipit in primis
 actus libertatis, hoc est, in pios gemitus pro
 impetrando auxilio infirmitatis erumpere:
 Quamvis est quod vult voluntas sub dominante cu-
 pitate nisi forte si pia est, ut orit auxilium? In tan-
 tum cum libera est, quia in tantum libera est. Et

A
 alibi ad primos omnino tenuissimosque actus,
 qui sunt consensus fidelis, predicata veritatis,
 non tantum adiutorium gratia, sed & libera-
 tionem arbitrii antecedere debere profitetur. Epist. 107.
 Nam de infidelibus loquens: Responde, quomodo
 ad declinandum a malo & faciendum bonum, liberum
 habemus arbitrium, quando eras sub potestate tene-
 brarum? Unde nos, si quemadmodum dicit Apostolus,
 Deus eruit, ipse utique illud liberum fecit. Et paulo
 post: de autem fateris pro eis (infidelibus) orandum,
 id unum orandum fateris, ut eadem doctrina arbitrio
 liberato a tenebrarum potestate consentiam. Ita sic
 ut neque fideles fiant nisi libero arbitrio, & tamen
 illius gratia fideles fiant, qui eorum a potestate tene-
 brarum liberavit arbitrium. Vbi manifestissimum
 est hanc liberationem arbitrii a tenebrarum
 potestate natura precedere fidem, qua fideles
 fiunt. Quod adhuc apertius disertiusque ex-
 planat inferius: Prius alligat enim (diabolum)
 id est, eius coereat & cohibet potestatem, potestatis
 suae fortioribus vinculis, & sic eripit vasa eius qua-
 cumque praesens fuerit, arbitrium eorum ab eius
 potestate liberans, ut illo non impediendo credant in
 istum liber a voluntate. Itaque mox generalissimum
 liberationem arbitrii necessariam inculcat, quia
 ad bona eligenda & agenda fiat liberum. Unde si-
 cut nullum omnino bonum opus fieri vel co-
 gitari posset, nisi a voluntate eligatur, vel age-
 tur, ita etiam, nisi voluntatis arbitrium ad
 illud eligendum agendumque liberetur. Quam
 ob causam doctrina ista sancti Augustini etiam
 a Celestino Papa definita est: Quo utique auxi-
 lio, & munere Dei non aufertur liberum arbitrium,
 sed liberatur, ut de tenebris lucidum, de pravo re-
 ctum, de languido sanum, de imprudente sit providum.

CAPVT TERTIVM.

Nomina diversa gratiae ex hoc effectu tracta.

A
 hoc igitur praclarissimo effectu
 gratiae, quo voluntatem a consen-
 su concupiscentiae sibi dominantis
 liberat, vocatur gratia Christi, gra-
 tia Liberationis, ut libro de correptione & gra-
 tia: Sancti ad quos pertinet liberationis hac gratia.
 Vocatur gratia Liberatrix. Ut epistola cen-
 tesima quinta: Nec vult intelligi hominem pra-
 vum legis ignarum, sed LIBERATRICE
 CIS indigum gratiae, ubi dicit, Cordelictor le-
 gi Dei secundum interiore bonum. Et cum
 hoc non solum scientia, verum etiam & delecta-
 tione legis postea dicit: Miser ego homo quis me libe-
 rabi a corpore mortis huius? Gratia Dei per Iesum
 Christum Dominum nostrum. Vocatur gratia, qua
 voluntas liberatur a servitute peccati, ut in libris
 retractationum: Voluntas ergo ipsa nisi Dei gratia
 LIBERATA SERVITUTE, qua facta est serva
 peccati, & ut vitia superet adiuvetur, recte pieq; vivi a
 mortalibus non potest. Et lib. de corrept. & gratia:
 Horum vero cum fuisset voluntas serva peccati, libe-
 rata est, per illum, qui dixit: Si vos Filii liberaverit,
 tunc vere liberi eritis. Vocatur gratia, qua repa-
 rat perditam libertatem; ut in eodem libro: Hac au-
 tem tanto maior est ut parum sit homini per illam

A
 REPARARE PERDITAM LIBERTATEM. VO-
 catur gratia, qua arbitrium vere sit liberum, non
 peccati remissione, non poenae, miseriae ve de-
 lectione, sed quia a dominatione peccati, hoc est,
 concupiscentiae, consensus ejus liberatur; ut in
 epist. Antistitum Conc. Carthag. ad Innocen-
 tium: Quia gratia, & ipsum nostris voluntatis arbi-
 trium vere sit liberum, dum a carnalium concupis-
 centiarum DOMINATIONE LIBERA-
 TUR, dicente Domino, Si vos Filii liberaverit,
 tunc vere liberi eritis. Et libro primo Retracta-
 tionum: Quamvis est quod vult voluntas sub
 DOMINANTE CUPIDITATE, nisi
 forte si pia est ut orit auxilium? In tantum enim
 libera est, quia in tantum libera est. Voca-
 tur saepissime gratia, qua LIBERAMVR
 DE CORPORE MORTIS HVIVS, ut
 libro de gestis Pelagii; quam gratiam nobis
 plurimum Apostolica doctrina commendat. Hac est
 enim qua nos liberari posse speramus de corpore mor-
 tis huius per IESVM Christum Dominum nos-
 trum. Et paulo post: Non ergo natura &c. nec
 legis scientia per quam sit concupiscentia cognitio,
 non evictio liberat a corpore mortis huius, sed gratia
 Domini per IESVM Christum Dominum nostrum.

Liberari autem à corpore mortis hujus, non est aliud, quam liberari à vitis corporis, hoc est, à concupiscentia, non tam ut illa non sit in hac vita, quod fieri non potest nisi magno miraculo omnipotentissimi Creatoris, quam ut voluntati non dominetur, impellendo ut sibi consentiat, & faciat quod lege prohibetur.

Lib. de natura & gratia cap. 53.
A quo malo, inquit idem, se liberari orant nisi maxime de corpore mortis huius? Unde non liberat nisi gratia Dei per IESUM Christum Dominum nostrum. Non utique de substantialia corporis quae bona est, sed de vitis carnalibus unde non liberatur homo sine gratia Salvatoris, nec quando per meritem corporis discedit à corpore. Vnde alibi juxta phrasim Apostolicam, vocat hoc, liberari à lege peccati & mortis, hoc est, à concupiscentia, quae instar legis jubet peccatum. Liberari, inquam, ut illa non dominetur, ut ei non consentiatur, ut concupiscentia licet titillante, maneat animus alienus ab affectu & consensione peccati.

Rom. 8.

*Epist. Con-
Carrh. ad
Innocent.*

*Libro 1. re-
tract. c. 23.*

*Libro 1. ad
Rois. c. 10.*

Nam hoc est illud, quod supra Patres Africanos rationem liberationis istius seu liberatricis gratiae explicantes audivimus, dum dicunt arbitrium verè per gratiam Christi fieri liberum: *Dimi à carnalium concupiscentiarum dominatione liberamur.* Hoc est quod Augustinus dicit: *A cuius concupiscentia dominati non liberat nisi gratia Dei per IESUM Christum.* Hoc est quod idem pressius adhuc & clarius dicit: *Gratia liberat delectationem voluntatis à consen-*

sione cupiditatis. Et iterum: *Lex spiritus viæ in Christo Iesu liberavit te à lege peccati & mortis, ne scilicet consensionem tuam concupiscentia sibi vendideret carnis.* Quod alio in loco vocat, liberari ab eo affectu quem lex premit. Quod quia per naturam fieri impossibile est, hinc est quod contra huiusmodi tyrannidem ac dominationem concupiscentiae nos liberationem seu libertatem implorare proficetur, quando dicimus cum Psalmista: *Itinera mea dirige secundum verbum tuum, & ne dominetur mihi omnis iniquitas.* Quomodo enim libera est cui dominatur iniquitas? Ut autem ei non dominetur, vide ab illa quis invocetur & precatur, non pollicetur: *consecratur non pollicetur: optat plenissimam LIBERTATEM non latet propriam potestatem.*

Ex quibus consequenter evidens est, doctrinam istam de servitute voluntatis sub dominante concupiscentia, & ejus liberatione per gratiam, non esse commentum Augustini, vel opinionem ejus, sed doctrinam, & Evangelicam, & Apostolicam, & Catholicam, quam ex sacris Scripturis hausit. Nam inde omnes illae Augustini phrasae tractae sunt, ut ex citatis locis satis superque intelligitur. Quo fit, ut satis mirari nequeam tantum servitutis istius ac liberatricis gratiae in lucubrationibus Scholasticorum silentium, ut quati nova daemonia annunciari putent, quando haec doctrina propalatur.

CAPVT QVARTVM.

Arbitrium per gratiam liberari debet, ut operetur actus, non solum supernaturales, sed etiam moraliter bonos.

SED hic statim oritur quaestio de cujusmodi actibus bonis, intelligat hanc doctrinam suam Augustinus, seu quosnam actus bonos doceat fieri non posse per voluntatis arbitrium, nisi per gratiam ante liberetur, utrum supernaturales tantum seu aliquo modo meritorios, & conducentes ad salutem aeternam; an verò etiam moraliter tantum bonos? Nam inter ista duo actionum genera celebris est inter Scholasticos distinctio: iuxta quam non dubitant plerique huiusmodi gratiam liberationis ad primum istud genus actuum tantum esse necessarium. Sed & ista quaestio à nobis in superioribus expedita est. Ostendimus enim ex perquam solidis & multis Augustini principiis, & luculentissimis testimoniis, ita prostratas & captivas esse sub peccato liberi arbitrii vires, ut nullum voluntatis virtutisque moralis actum aut motum ex omnibus circumstantiis bonum elicere possit, nisi per Christi gratiam adjuvetur, & consequenter liberetur; hoc enim adiutorium & liberatio pari passu gradiuntur. Ipsa enim libertas voluntatis, quam dat gratia, sicut est sanitas ejus, ita & potestas ejus. Itaque videnda quae de ista eadem quaestione diximus, tractatu poenè toto, de viribus liberi

*Id. lib. 3.
c. 4. de statu
quæ videnda*

arbitrii post peccatum, quibus nihil est opus addere, nisi ut tria tantum, quae inter alia plura etiam ibi notata sunt, observentur.

Primum est. Ex ipsa sola natura captivitatis arbitrii, sub qua post peccatum detinetur, & oppositae liberationis per gratiam, satis perspicue intelligi posse, quod per se nullum bonum voluntatis motum arbitrium possit operari. Captivitas enim illa in eo sita est, quod voluntas concupiscentiae terrena visio intimè penetrata semper, & in omni actu motibus ejus feratur ac referatur, imperio ejus & ponderi indefinenter serviens, eodem plane modo, quo voluntas beatorum in omnibus omnino motibus servit divinae charitati. Illa quippe duo directam oppositionem habent, eo quod non possit voluntas discedere ab amore creatoris, quin in concupiscentiam creaturae hoc ipso delabatur. Et haec est terrena cupiditas seu dilectio Babyloica, quicquid tandem pulchrum praeclarumque praeter Deum diligere videatur, ut alibi diximus.

Secundum est. Opus seu motum voluntatis esse non posse, etiam moraliter bonum, nisi ipsa operis iustitia seu rectitudo diligatur. Alioquin enim distortus amor est, alto referens id quod per seipsum appetendum erat. Vnde